

YİNE " MADEN KAZASI !... "YİNE SÖNEN OCAKLAR, YİNE ACI VE GÖZYAŞI!

07.01.2013 Pazartesi günü Zonguldak'ta Türkiye Taşkömürü Kurumu (TTK) Kozlu Müessese Müdürlüğü kömür ocağında "Ani metan gazı püskürmesi" (degaj) sonucu oluşan göçükte sekiz maden emekçisi hayatını kaybetti. Yaşamını kaybeden emekçileri saygıyla anıyor, ailelerine, yakınlarına ve ulusumuza baş sağlığı diliyoruz.

Ülkemiz, ölümlü iş kazalarında dünyada üçüncü, Avrupada birinci sırada yer alıyor. Son yıllarda belirgin bir artış gösteren maden kazalarında, Maden Mühendisleri Odamızın kayıtlarına göre; son beş yılda 378 maden çalışanı yaşamını yitirmiştir.

Madencilik sektörü, tüm dünyada olduğu gibi, ülkemizde de yüksek risk taşıyan bir yatırım ve üretim alanıdır. Bilimi, teknolojiyi ve mühendisliği etkin kullanarak bu riskler azaltılabilir ve kazaların önüne geçilebilir.

Özellikle son 30 yıldır uygulamaya konulan özelleştirme, taşeronlaşma, rodövans (kiralama) vb. gibi yanlış uygulamalar; kamu madenciliğini küçültmüş, kamu kurum ve kuruluşlarında uzun yıllar sonucu elde edilmiş olan madencilik bilgi ve deneyim birikimini dağıtmıştır. Yoğun birikim ve deneyime sahip olan kurum ve kuruluşlar yerine üretimin, teknik ve alt yapı olarak yetersiz, deneyim ve uzmanlaşmanın olmadığı kişi ve şirketlere bırakılması, buna ek olarak kamusal denetimin de yeterli ve etkin bir biçimde yapılamaması iş kazalarının artmasına neden olmaktadır. Yaşadığımız son olay bunu bize bir kez daha göstermiştir.

7 ocak 2013 te meydana gelen kaza, kömürleşme esnasında oluşan metan gazının degajı (ani püskürmesi) nedeniyle meydana gelmiştir. Ani metan gazı boşalabilecek yerlerde en az 25 metre uzunluğunda kontrol sondajlarının yapılması gerekliliği vardır.

Kontrol ve degaj sondajlarının yeterli yapılmadığı konusunda yüklenici firma defalarca uyarılmış ve bu durum Sayıştay raporlarına da yansımıştır. Havza genelinde ve Kozlu Bölgesi ocaklarında, sık sık metan degajları yaşandığı kayıtlardan bilinmektedir. Bu durumda; çalışmaların çok daha dikkatli yapılması gerekirken, iş güvenliği önlemlerinin alınmadığı, tehlike oluşturan yüksek basınç altındaki metan gazının kontrollü boşaltılmasını sağlayan kontrol sondajlarının miktar ve uzunluk olarak yeterli olmadığı tespit edilmiştir.

Bu kazanın en önemli nedenleri;

- Kontrol ve degaj sondajlarının galeri ilerlemesini aksatacak olması nedeniyle yeterince yapılmaması.
- Hazırlık işlerinin taşeron firmalara yaptırılıyor olması ve bu firmaların gerekli teknik bilgi birikimi ve yetkinliğinin olmaması, firmanın bir inşaat firması olması.
- Kurum ve ilgili Bakanlıklar tarafından yapılması gereken denetimlerin yeterli olmaması.
- İş Sağlığı ve İş Güvenliği yasası ile kamusal denetimin yok edilmesi, denetimin ticarileşmesidir.

Bu tespitler ışığında görüş ve önerilerimiz;

- Özelleştirmeler durdurulmalı, taşeronlaşma uygulamaları acilen iptal edilmelidir.
- Ucuz iş gücüne dayalı ve örgütlenmeyi engelleyen çalışma anlayışı terk edilmelidir.
- İş Sağlığı ve İş Güvenliği denetiminden birinci derecede sorumlu olan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, yaşanan iş kazalarının

önlenebilmesi için görevlerini tam olarak yerine getirmelidir. Denetimin özelleştirilmesinden ve ticarileştirilmesinden derhal vazgeçilmelidir.

- Mevcut iş güvenliği mevzuatı madencilik sektöründe sorunların çözümü için yetersiz kalmaktadır. Yürürlüğe yeni girmiş olan 6331 sayılı İşçi sağlığı ve İş Güvenliği yasasına göre yeniden düzenlenecek olan yönetmelikler sektörün özellik arz eden sorunları göz önüne alınarak iş güvenliği kültürünü geliştirecek şekilde düzenlenmelidir.
- ÇSGB, denetimle görevli, iş müfettişi sayısını ivedilikle arttırmalı, denetimleri sıklaştırmalıdır.
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın madencilikten sorumlu birimi olan Maden İşleri Genel Müdürlüğü'ne, yasa ile "madencilik faaliyetlerinin iş güvenliği ve işçi sağlığı ilkelerine uygun yürütülmesini takip etme" görevi de verilmiştir. Bu kuruluş, madencilik sektörünün ihtiyaçlarına yönelik olarak yeniden yapılandırılarak taşra teşkilatını kurmalı, iş güvenliği ile ilgili denetim birimini oluşturmalı, personel kadrosu gerek nicelik gerekse nitelik bakımından geliştirilmelidir.
- TMMOB ve Bağlı Meslek Odalarının, görevi ve yasal hakkı olan mesleki denetimin engellenerek, üye denetimlerinin yeterince yapılamaması da sorunların çözümünü zorlaştırmaktadır. Siyasi iktidar, kamusal hizmet ve kamusal denetimi engelleyici düzenlemelerden vaz geçmelidir.

TMMOB ve bağlı odalar olarak bir kez daha söylüyoruz;

Maden kazaları **olağan** kazalar değildir. Maden kazaları **kader** hiç değildir. Bilimselliğe dayanmayan, günü kurtaran, özelleştirmeler sonucunda ortaya çıkan maksimum üretim ve kar hırsını şiar edinmiş çalışma anlayışı, ihmal, ilgisizlik, denetimsizlik sonucu oluşan kazalar **iş kazası** değil, olsa olsa **iş cinayetidir**.

İnsan hayatının özelleştirmelerden, taşeronlaşmadan daha değerli olduğunu; artık, ölümlerin ardından sıradanlaşmış söylemlere son verilerek yeni yaşamların yok olmaması için bu uygulamalardan bir an önce vazgeçilmesi gerektiğini yetkililere bir kez daha buradan uyarıyor ve gerekli tedbirleri almaya davet ediyoruz.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

TMMOB Bursa İl Koordinasyon Kurulu adına

Atlıhan ÖGE

TMMOB Maden Müh.Odası Bursa Temsilcilik Başkanı